تکـــایە بـەهـــۆ وەری مـەگـــرن ... عومـەر محـەمـەد

ئیدی وەختی کردنەوەی دوکانەکانی یادەوەریە، ئەوەی گومان لێی دەبیت قسەوانە سواوەکەیە، کە خاڵییە لەفیکرو مەعریفەوهەندەی لەکەڵ خەکردنەوەیە نیو هەندە پڕڕشی نیە، ئیدی ئەوەی لەم ماوەیەدا زۆر دەبیستڕێن کەمـــەک قسەی بەتاڵن لە زمانەکی هەژارانەدا کە پڕیەکیان لەنەوقوەی فیودالیزمدا چەقیوەو فەرماندەو سیاسیەکان پڕی دەدوەن و پڕکیشیان لە نەومەدڕنەدایە ڕەشنبیرە خەشگوزڕانەکان پڕی دەدوەن، کە بڕیتین لە خاڵانە:

١- بەرزو پیرەزبەت یادی ئەنفال !!

ئەمە گوایە ڕەزیان نواندووە! لەبەری ئەوەی بنوسن ڕەز بە قوربانیانی تاوانی ئەنفال، چونکە ئەنفال خەی نەک پیرەز نیە بەکو نەفرەت لەکراوە ! ئەنفال تاوانە، ئیتر بەرزو پیرەزی تاوان لە کوەدایە ؟! لەوەش گرانترو بەئازارتر دامەزراوەی تایبەت بە ئەنفال نوسیوەتی : بەرزو پیرەزبەت ەەژی جینەسایدی گەلی کورد !

٢-کارەساتی ئەنفال دەبەت بە جەنەساید بناسەندرێ ؟

کورێ ماوەران بەردی گوڕێ نیشانەی نەهاویشتنەتی، تێ هەشتا بەناوخەی کوردستانت نەناساندووە، ئیتر بەکوەی جیهانی دەناسەنێ و چەنی دەناسەنی !؟ تێ هەشتا بەتاوانەکێ دەەەی کارەسات، وەک ئەوەی ئەو هەموو خەەکێ بومەلەرزێ کوشتبنی و لافاو بردبنی ! بەبێ ئەوەی هەندێ تێفکرینت هەبەت ئەنفال جەلادی هەیە، پەمناەەی قوربانیەکانی کارەساتەکی سروشتی جەلادوبکەرەکانی کێن ؟ ئەی پەمناەەی کارەسات چەن دەبەتێ وەسفی تاوانەکی نەودەەەتی ؟

٣- کارەساتی ئەنفال زامەکێ هەرگیز لەیاد ناچەت!

ئەمەش هەرقسەیەکی باوەو دەکرەت، دەنا میللەتەک تاوانی ئەنفالی لە یاد نەکردبەت چەن (بەعسیانێ ڕەفتار دەکات، میللەتەک ئەنفالی لەیاد بەت چەن شەەی ناوخێ بە حزبی بنەماەەکان دەکات ؟! ئاخر شەرم نیە میللەتەک دەست و پەنجەی ئازیزانی لە بیابان هەەوەری بن لەرێ خەریکی شکاندنی دەست وپەنجەی یەکتربن ؟ دەی لەکاتی هەەمەتی

هەڵبژاردنەکاندا دەردەکەوێ مرۆڤی کورد چەندە بەعسیانە هەڵسوکەوت دەکات، ئەمەش بەڵگەیە کە یادی ئینفالیان بە ئازادی و دادپەروەری ناوێ، بەڵکو وەک کلوپاڵ بۆ بەرژەوەندی حزبەکانیان دەیانەوێ، بۆیە بەعسیانەش پاڵاماری یەکدی دەدەن . حکومرانی حزبی بنەماڵەکانیش دەری خستووە چەندە مرۆڤی کوردیان لەکن بەرزو بەهادارە!

٤- دەبێت ئینفال وەک هەڵەکەستی جولەکەکان کاری لەسەر بکرێت !

بەڵام جولەکەکان وەک ئەمە سااڵی جارێک بەم قسە سواوانە یادی هەڵەکەست ناکەنەوە، قسەی ئەوانەش بەهایەکی نیە کە هەرئامۆژگاری دەکەن و فەرمان دەردەکەن، بە ئەوەی خۆیان ئامادەی کارێک بن .

٥- ئینفال زامێکە هەرگیز سارێژ نابێت !

هەڵبەت ئاگەر ئیرادە هەبێت سارێژ دەبێت، بەڵام کە ئینسان لەگەڵ ستەمکاری ونادادپەروەری هەڵبکات و بەشداری شەڕی ناوخۆ بکات طبعا سارێژنابێت .
٦- ڕۆشنبیرانی خۆشگوزەرانیش لە ٢٧ ساڵی ڕابردوە لە یادی ئینفالدا باسی جینۆسایدی ئەرمەن وهەڵەکەستی جوماڵ بە دەکەن نەک ئینفال.! ئەی سەیرنیە ئەو ڕۆشنبیرانە دەربارەی ئەرمەن وجو زەر دەزانن ودەربارەی ئینفالیش هیچ ؟! لەراستیدا ئەمەیان کارساتە .

ئەی یادی ئینفال بەم هەمووماوەرانیە ئەخلاقی و فیکریەوە بکرێتەوە، ئیتر ئەم کەستە چۆن راست دەبێتەوەو ئەم بریندە چۆن سارێژ دەبێت ؟ ئاخر ڕۆشنبیری کورد ڕۆژ لەپەگەی خۆی نەگرە و بەزمانێکی نزم بە کەسوکاری ئینفال بڵێت (پاشماوەی ئینفال) ئیدی چۆن شکە بە ئینسانی کورد دەگەڵتەوە ؟!
من گرفتەکە هەر دەسەاتدا نابینمەوە، راستە ئەو بەرپرسی یەکەمە، بەڵام هەموو کەمەگە ئینفال و بەهای زیندووکانیشی فەرامۆش کردووە، ئەگەرنا خە کەسوکاری ئینفال خۆیان دەتوانن بەبە حکومەت، یادێکی شکە مەندانە بکەنەوە ؟ بەمەگەر یادکردنەوە هەر دەبێت خەرجی زەرو بودجەی زەری هەبێت ؟! خە دەتوانن لە یادی ئینفالدا ماڵبەماڵ بگەڕێن و سەردانی یەکتری بکەن و ئەوانەش ئاشت بکەنەوە کە دەیان لەک ئەشاوە ئەمەش بە ئاسودەبوونی ڕۆحی قوربانیەکان و بەهای کەسوکارەکانیان، خۆدەتوانن بە بەرزاگرتنی گیانی قوربانیەکانیان لەیەکدی ببورن !

جەنگایەتی وەچ ئاگادارکردنەوەیەک سەبارەت بە کەمپەکوژی کورد لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست بڵاودەکاتەوە

لە کۆتایی هەفتەدا جەنگایەد وەچ ئاگادار کردنەوەیەکی سەبارەت بە جینۆسایدکردنی کورد لە تورکیا، سوریا و عێراق بڵاو کردەوە. ئەمشەویە لە ئاگادارکردنەوەیە دەکرێت لەوکاتانەی کاری کەمپەکوژی بەردەوەبێت. ئاماژە بە کەمپەکوژی لەنێی ئەو ترسانەوە دێت کە زیاتر جار کار لەسەر سینەوەی ڕەگ و ڕیشەکان دەکرێت.

گرتن لە کەمپەکوژی … عراق، سوریا، تورکیا
۲ی نیسانی ۲۰۱۸

کورد لە ئاستەکی فراواندا کۆتڵە بەر هەرشی کەمپەکوژی لە لایەن هێزە هەرەمەکانەوە لە ئێران، عێراق، تورکیا و سوریا، هەموو ئەمانە کەمینەیەکی گەورەی کورد تیایاندا ژیان دەکات. لە کاتی ئێستادا زۆرترین هێرشی لایەن تورکیاوەیە. لە ۲۰ی جەنیوەری ۲۰۱۸ سەرکی تورکیا ڕەجەب تەیب ئێردۆگان دەستی بە هەرشی سەربازی کرد بە سەر باکوری ڕۆژاوای سوریا لە ژێر ناوی " هەڵمەتی چڵ زەیتون " ئامانج لە هەرشەکە دەرکردنی یەکینەکانی "یەکێتی پاراستنی گەل – YPG " بوو لە ناوچەکانی عەفرین.
تورکیا YPG بە درێژکراوەی پارتی کرێکارانی کوردستان – PKK دەزانێت، کە لە ۱۹۸٤ ەوە لە پێناو مافی زیاتر و ئۆتۆنۆمیدا لە شەڕکی بەردەوامدایە لە ناوەو دەرەوەی تورکیا. YPG بەتوندی ئەوە ڕەتدەکاتەوە کە درێژکراوەی PKK بێت، لەگەڵ وەاتە یەکگرتووەکانی ئەمریکادا هاوپەیمانێکی پێک هێنا (لە نێوان وەاتانی تردا) بە شێوە لە دژی داعشدا لە ۲۰۱٤.
هێزی سەربازی تورکیا هێستا بە هەڵمەتی " چڵ زەیتون " لەگەڵ گرنگیدانێکی زۆر کەم بە یاساکانی شەڕ لەگەڵ بەردومانکردنێکی کوڕانەی شارەکان. بەسەدان خێزانی سیڤیل لە عەفرین و دەوروبەری

بوونەوەی قوربانی، لێگەڕێ کەمینە ئایینەکانی تر کە ئاوارەبوون بە هۆی شەڕی سوریا و داعشەوە. بەڵگە هێنانەوە کە هێزەکانی تورکیا بەدەستی قەست خۆکی سیڤیلیان کردووەتە نیشانە.

حکومەتی تورکی و میدیاکەیان یەکینەکانی پاراستنی گەل بە "گەکخراوەکی تیرۆریست" پێناسە کردووە، بۆیە بە پاساوی شەڕی دژی تیرۆر هێرشیان کردووەتە سەر سوریا. هێرشکردنە سەر وڵاتە هاوسێکەی خواروی خۆی بە ناوی "جهاد"ەوە، ئەمە زمانێکە داعش و گەکخراوە تووندڕەوەکانی تر بەکاری دەبەن. وشەی "تیرۆریست" لە تورکیا وەک وشەیەکی بێگیان بەکار دەهێنرێت بۆ سەرکوتی ئۆپزسیۆن بە داماڵینیان لە مافەکانیان و سەرکوتکردنیان و شەرعیەت وەرگرتن بۆ سەرکوتکردنی ئینسان و ئازادیەکان.
لەکاتی هەوڵدان بۆ کودەتا لە ٢٠١٥ەوە، دەسەڵاتداران هەستان بەدەرکردنی هەزاران لە فەرمانبەرانی خزمەتگوزاریەیە مەدەنیەکان و بێندکردنی سەدان لە مامۆستا، پرۆفیسۆر، ڕۆژنامەوان، کەسانی سیاسی و خۆکانێک کە لەبواری مافەکانی مرۆڤدا کاریان دەکرد و زۆرێکیتریش لە ڕەشنبیران بە هۆکاری لایەنگریان بۆ بزوتنەوەی "ئۆپزسیۆن" زۆرێک لەو خۆکانە تەمەتبار کراون بە تیرۆریست.

هەروەها وشەی تیرۆر بەکار هێنراوەک پاکانەیەک بۆکارە تووندو تیژەکانی خۆیان دژ بە کەمینەی کورد لە خواروی ڕۆژهەڵاتی وڵات، کە بونی پارتی کرێکارانی کوردستان تێیدا بەهێزە. هێرشەکانی عەفرین جیاوازی نییە لەو هێرشەکانی بەناوی "هێرشەکانی دژی تیرۆر" پێی هەستان لە خواروی ڕۆژهەڵاتی تورکیا لە ساڵی ٢٠١٥، کە هێزی ئاسایشی تورکی لە شارەکی وەک جزیرە بە ڕاگواستنەوەی بەشێکی زۆر لە خەڵکەکەی، وە قەدەغەکردنی هاتوچۆی بە شەوێکی قورس سەپاند (جاری وا هەبوو درێژەی دەکێشا بە 24 کاتژمێر لە ڕۆژێکدا، تەنانەت بە هەفتە و مانگیش). هەستان بە بینی ئاو کارەبا و کوشتنی دێیان کەسی سڤیل، دامودەزگا ڕەشنبیرەکانیان ڕوخاند (تەنانەت مزگەوتیش)، وێرانکردنی گەنستانەکان، تێکدانی پەداویستیەکانی ناو ماڵ و کوشتنی گیانەوەرەکان. سەربازەکان دروشمی ڕەگەزپەرستانەیان لەسەر دیواری باڵەخانەکان دەنووسی و ئاڵای تورکیایان بە پەنجەرەکاندا هەڵدەواسی.
لە جزیرە هەروەکو عەفرین لاشەی ژنە جەنگاوەرەکانیان شەواند، بە ڤیدیۆ تۆماریان کرد و لەسەر تۆڕە کۆمەڵایەتیەکان بە شۆوێکی فراوان بڵاوکرانەوە. ئەم شۆوێیە لە کاری دەندانە ئاماژەیە بە کردەی کۆمەڵکوژی.

لە سوریا سوپای تورکیا و ئەو هێزانەی لەژێر ئابڕایەتی ئەودابوون (لەوانەیە چەکداری داعشیشی لەگەڵدابێت) لە 25ی مارسی 2018 ئایانگەیان کە بەتەواوی دەست بەسەر عەفرینەدا گیرا. تاوانبار کراون بەوەی کە سیاسەتی گەینی دیمۆگرافیایی ناوچەکانی عەفرین جێبەجێ دەکەن، لە ماوەی نیشتەجێکردنی خێزانە تورکمان و عەرەبەکانەوە کە لەبنەڕەتدا خەڵکی ئەو ناوچەیە نین. دانیشتوانی عەفرین مەزەندە دەکرێت بە 150000 کەس لەگەڵ هێزەکانی یەکێتی پاراستنی گەل چوونەتە دەرەوە پێش گەشتنی هێزەکانی تورکیا.
هەواڵەکانی ئەم دووایییە لەناو شاری عەفرینی داگیرکراوەوە باس لەوە دەکەن کە دێیان لاوی کچ و کوڕ ڕفێندراوان لە لایەن هێزەکانی تورکیا و جیهادیکانەوە و بە شێوەیەکی بەرنامە بۆ داڕشژراو دەسدرێژی کراوەتە سەریان. هەروەها ئاپۆرتی تر هەیە باس لە بڕین گەینی ئایینی ئێزیدیکان دەکات.

ئەردەگان پەیمانی داوە بەردەوامبێت بەرەو ڕووخاندنی شارەکان بە مانبڕ و کەبانی لە سوریا و لە وێشەوە بە ناوچەی شەنگال و موسڵ لە عێراق، بیانوی هێرشکردنەکەی پارتی کرێکانی کوردستانە کە بنکەی هەیە لە چیاکانی کوردستانی عێراق. لە بڕانبڕ کردەی ڕیفراندەم کە حکومەتی هەرێم لە کوردستانی عێراق لە سپتەمبەری 2017 پێی هەستا، کورد لەو هەرەمە تێریک کرایەوە ووبەووی ئابڵۆقەیەکی بەرنامە بۆ داڕشژراوی ئابووری تووند کرایەوە. دەوڵەتی تورکی بە درێژایی ماوەی ئابردوو هەمیشە هەڕەشەی بووە لەسەر کوردەکان.

وەرگێڕانی: گەران عەبدوڵا
www.dengekan.com

سەرچاوە:
http://www.genocidewatch.com/countries-at-risk

هەر یەکەی بەلایەکدا… و. لە

ئامانیەو: هێڵ بەرزنجەیی

نووسینی : Christian Böhme& Frank Herold
٣١/١/٢٠١٨
-_____

ڕووسیا بە گفتوگۆ لەمڕۆ ئایندەی سوریا داوەتی سازداوە.دوای تێکشکانی داعش، دەتوانێ دژە بەرژەوەندییە کۆنەکان سەرلەنوێ هەڵبدەنەوە

جارێکی دیکەش UN شکستی خوارد،کۆنفرانسی دوو ڕۆژەی سوریا لە کۆتایی هەفتەی ڕابووردا لە ڤیەنا، نەیتوانی هەنگاوێک لە چارەسەر نزیک بێتەوە.
لە ئستادا سەرۆک پوتین ڕۆژانی ٢٩ـ٣٠/١/٢٠١٨ باوەشی کردەوە بە" کۆنگرەی گەلانی سوریا" لە سۆچی Sotschi . لەڕەوە بەشدارانی ناوەوە و دەرەوەی درامای سوریا، دیپلۆماتەکان هەوڵی سەرکیەکانی نەخشەی قەناغی دوای شەڕ بکەشن. هەروەها لەمڕۆ ئەم گفتوگۆیشەوە کۆلۆنێک هەیە: گەورەترین گرووپی ئۆپۆزیسیۆن بەشداری تێدا ناکەن.

بە ڕووسیا،لەم کاتەدا هێز و لایەنە دەرەکی و بگانەکان جێی باس و خواستە. پوتین مانگی دەسەمبەر سەرکەوتنی بەسەر داعش دا ڕاگەیاند، لە تێکشکانی سەربازی جیهادییەکان کۆتایی بە کێشەی ناوخۆی سووریا نەهێناوە، بەڵکو بارودۆخێکی هێشتا ئاڵۆزتر کردووە. شەڕ لەگەڵ داعش دا، دوژمنێکی هاوبەش هەبوو، ئێستا هەموو لایەنەکانی شەڕ ـ هێزە دەرەکییەکان نا ـ سەرلەنوێ بەدوای بەرژەوەندی خۆیانەوەن، ئەو بەرژەوەندییانەی لەسەری ڕێکنەکەوتوون. لەمەشدا پێیان باشە پەنا بەرن بە زەبروزەنگی سەربازی.
بەم شێوەیە ماوەیەکی کورت پێش هەڵبژاردنی سەرکایەتی، بەزم و سەرکێشییەک بە پوتین هەتا سیاسەتی ناوەوەی وڵاتەکەی دێت. لە دیدی مۆسکۆوە، هەرای سوریا ئاڵۆزتر بووە، ساڵ بە شێوەی شکستێکی ناهاوشێوە، دەستی پێکرد. هەرشی هەڵشاوی بە سەر بنکەی ڕووسەکان، تەقە لە هەلیکۆپتەر و سەربازەکانی. ئەم کارانە نیشانی دەدەن، کە پوتین بەئومێدە لەو هەواڵەی ڕایگەیاند بوو،داخۆ شەڕ تەشەنە دەکات، یاخود ژمارەی پەلاماردان بە سەر هێزەکانی زیاد دەکەن. سەرەکی ڕووسیا دەکەوێتە دەخێکی تەنگەتاوی و ناچارییەوە.

ئەو ـ کە وەک تاکە هێز لە سوچییە ـ پەیوستی بە سەرکەوتنێکی

پشوختە بەلانی کەمەوە لەسەر کاغەز.
گەلانی سەرکەشیەکان، وای کردووە، بە هەکەوت نیە لەم ئانوساتەدا، گفتوگۆ لەسەر بە تایبەتی کردنی سوپا دەکەوتە بەر باس. تەنیا لەمە بوونیەوە بەشکی زۆری ڕووس هیچ نازانێ سەربازە بکرێگیراوەکانی ڕووسی، وەک یەکێ ئەمریکیە Blackwater شکستخواردووەکان وان، بەنزیکی لە 2013 دا لە سوریا خراونەتەکارەوە، بەپێی هەواڵکی ناڕاگەیەندراو 3000 سێ هەزار کەس دەبن.

وەزیری دەرەوە Sergej Lawrow، پێش ماوەیەکی کورت داوای کرد، بە یاساییکردنی سوپا هەگەی پێ بدرێ و بکرێتە فەرمی. ئەو بە ئاشکرا پێی وایە، ئەم سەربازانە لە هەرا چەکداریەکاندا، یاخود شەڕی دیکەدا، بایەخکی زەر گەورە بە ئامادەگی و بەشداری ڕووسیا دەبەخشێت.
ئەم هەزە لەو بەشداریەی سوریادا بایەخکی بە پایانی گەورەیان هەیە: ڕووسیا هەزکی لەسەر زەمین هەیە، هەروەها بگومان پیاو دەتوانێ لە کاتی پێویستدا خیانی لە بەدوور بگرێ،ئەگەر بێت و شتکی ناخۆش و نەخوازراو دروست بوو. سەرکەشیەکە دەبێت بە "پەنابردن بە سەرچاوەی دەرکی".

دیاردەیەکی نوێ هەیە. تورکیا شاڕاوی سەر کوردان دەکات، تا بتوانێ قسە و هەڕەشکی لە ئاینەدەی سوریادا هەبێت. بگومان ئەگەر پەلامارکەی تورکیا ناویشی "هەرشی چەزەیتون" بێت،وا بەهیچ جۆرێ هەڕەگری ئاشتی نیە.
تورکیا بە هەزامەندی ڕووسیا، نائومێدانە شەڕی کورد دەکات. لەمەش زیاتر Alexander Lawrentjew نەردراوی تایبەتی پۆتین بە سوریا، لە ڕووی کردارییەوە چرای سەوزی هەڵکرد، کاتێ ئەو لە پشتەوە ڕایگەیاند، هەرشکانی سوپای تورکیا کاریگەرتییان لەسەر گفتوگۆکانی سۆچی نابێت. ڕووسیا لە ناوچکانی نزیکشەڕ، بنکەی ڕاکێتی دژفڕینی هەیە S400 وS300 دامەزراندووە، هیچ ڕاکێتکی بە ڕووی فڕۆکە جەنگیەکانی تورکیادا نەتەقاند، سەروەختێ سنووری سەروەرێتی سووریان بەزاند و هەزە پیادەکانیشی پێش دەسپێکردنی شەڕ کەشایەوە. کاتێ دەسەڵاتداری سوریا بەشار ئەسەد بە ئاشکرا تووڕە بوو، لە هاتنە ناوەوەی سوپای تورکیا و وەک پشێلکردنی سەروەری سوریا مەحکومی کرد، شتکی زەر سەیروسەمەرە نەبوو.

لە لایەک ئەردۆغان بە پێی ئارەزووی خۆی هەرچی بوێت دەیکات، بەئاوەی شەڕکەی لە دژی کورد بەڕەوبەرێت. لە لایەکی دیکەوە سەرۆک یەکێک

لە دوژمنە باوەکوشتەکانی هاوپە دیمەشقییەکەی. کاتێ خۆی، کە خۆی بە ئابڕو و سەرکردەی سونییەکان دایە قەڵەم، ئەردۆغان وەک بنەشتەخشەی ژێر زمان، بەردەوام دووپاتی دەکردەوە ئەسەد بکوژە. هەڵوێستی تورکیا سوود و قازانجی هەم بۆ ڕووسیا و هەمیش بۆ سوریا هەیە: کورد لاواز دەکات و لەوشەوە کاریگەرتی ئەمریکاUS لە ناوچەکەدا. بۆگومان زۆر سەختە پێشوەخت ئیدی بزانرێ چی ڕوودەدات، دەبێت ئەسەد – بەپێی هەر کام هەڵسەنگاندنێک بێت – لە ئاستیدا بەدەنگ داواکەی کوردەوە بهاتایە و بکەوێتە ناو شەڕەوە. لە ئاکامدا ئێستا ئەندام و هاوپەیمانانی ناتۆ تورکیا و ئەمریکا بەرامبەر بەیەک ڕاوەستاون. ئەمریکا YPG یەپەگە دەنرخێنێ و پشتیوانیشی لە دەکات، لەبەرئەوەی لەشەڕی دژی "داعش"دا کەڵکی بەرچاوی هەیە، هەوروها ئەمانە دەبوو ببنە بەبەڵەی پشتی، پێکهێنانی هێزێکی 30,000 سی هەزار کەسی(هێزی پاراستنی سنوور).

دەسەڵاتداران لە ئەنقەرە و زۆر لە تورکەکان بە پێچەوانەوە دەڵێن: کورد هیچ نین جگە لە تیرۆریست، دەیانەوە دەوڵەتی خۆیان دابمەزرێنن. ڕاستیەکەی ئەوەیە ئەمریکا، لەسوریا تابێت دابڕاو و ڕێگەلێگیراو دەبێت و واشینتۆن بەدەنگ داخوازی تورکیاوە هاتوو و ڕایگەیاند، کە چەکی نوێ بە یەپەگە نانێرێ، ئایا بەڕاستی بەرژەوەندی ئەمریکا لەسەردەمی Barak Obama دا وا تاکەهەند بوو، بە کەمی و لە مەودایەکی تەسک دا کاری سەربازی دەکرد. ئەمریکا لەژێر لێوەوە ڕایگەیاند،کە چەند حەز بە کەتایی ژەمی بەشار ئەسەد دەکەن. کارێ ڕاستەقینەکان ئاڕاستەی داعش و ئیدارەی Trump ئەم هەڵبازەی وەرگرت و دریژەی پێدا. لەتەک ئەمشەدا هەروەها هاوپەیمانێتی مەبەستدار لەگەڵ چەکدارێ کوردەکان دا هەیە . بەڵام بە هەموو حاڵێک ئێستا ئەمریکا نیازەکەی کەمە. وەزیری بەرگری ئەمریکا James Mattis، لەم دواییانە هۆشیاری دا، هێشکانی تورکیا سەرنجمان لەسەر گرنگترینەکە لادەبات: شەڕی دژ بە داعش. بەڵام بەڵای هەڵخەڵگرتن لە ئەنقەرە دا نەچوو.

لە ئێستا ئەمریکا هیچ کاریگەرتیەکی وای لە ناوچەکەدا نییە، لەبەر ئەوە سەرکەشیەکیان زۆر کەمە. واشینتۆن دەتوانێ بەئارامی لە کۆنفرانسی سوچی بڕوانێ.
پیاو دەتوانێ لە ئێستادا بڵێ: بەشار لەم چرکە ساتەدا براوەیە. هاپەیمانێن لە دژی ئەو دەیتوانی بیەوخنە، بە هەموو دەندیەکەوە و بە پێچەوانەی هەموو یاسایەکی نوودوێتی. بەڵانی کەمەوە لە ڕووی سەربازیەوە وا دیارە شەڕ بە قازانجی رژێم بشکتەوە. یاخی

بووکان ـــ ئیسلامییەکان بن یاخود ئوانی تری ماونەتەوە جنگاوەرانی میانەوە هیچیان بە نەماوەتەوە. دەسەڵاتدار جارێکی تر فاکتەرێکی دەسەڵاتە، ئەمە واتای ئوەیە لە سەتچی، لگەڵ ئەسەد دا قسە دەکرێت نەک دەربارەی ئوە. پێش دوو ساڵ و نیو، تەنانەت خودی خۆی کە ئێستا 52 ساڵە، ئەم کارەی زۆر بە ئاستەم دادەنا. لە پایزی 2015 دا، هەموو شتەکان وا دیاربوون، کە سەرکایەتییەکەی هاستەوخۆ لەبەردەم تەواوبوونداید. لە هەموو شوێنە هەڵکانی سەر بە ژەم لە پاشکشەدا بوون، هەڵە شکستخواردنی ئەسەد، لە پشرەویدا بوون.

هەتا پێتین بە سوود و قازانجی هاوپەیمانەکەی هاتە ناوەوە. لەو دەمەوە سەرانی دیمەشق بەیان لوا بەشکی گەورەی وڵات بە هاوکاری بەمبای بەرمیل، گازی ژەهراوی و گوللە بخاتەوە ژێر دەستی خۆی. بەڵام تا ئێستا رژەم نەیتوانی هەمووی کنتڕۆڵ بکاتەوە. دەبێت ئێستا خۆی بگەڕێنێ. پێش گفتوگۆکانی سەتچی ئەسەد دەیویست لە مەیداندا فاکت بقولقێنێ، ئاشکرای بکات ،کەوا رژەمێکی نیمچە سەقامگیری دوای شەڕ، دژی ویست و ئیرادەیەتی. ئوانەی ئازاردەکشن سوریەکانن. کەوا چەند هەفتەیەک دەبێ دەسەڵاتداری زەبروزەنگ لگەی داوە، هەر دەقەرێک بەمباران بکرێ، لەو شوێنانەی باقی هاپڕیوەکان پەنایان بە بردووە. بەر لە هەمووان لە پارێزگای ئیدلیب و ناوچەی رژەهەاتی غوطە لای دیمەشق، شەڕ گەرمە.

لەوە ملیانان خەڵکی بە پاراستن دژین. کە توانای هەبێت، هەوە دەدات هەڵە بێت. زۆریان بە جاری یەکەم، دووەم، سێیەم یاخود چوارەم جار ماڵەکیان لەدەست دەدەن. لە پەناوە ئوانە بە گشتی بتوانن ژیانن قوتار بکەن. هەموو وا گومان دەکەن: ئەمە دوا شەڕ و پەکدادانە. هیچ کەس ناتوانێ لە ئایندەدا چیتر لە بەردەم ڕگای ئەسەد و دەسزەکانی هاوستێ. بە ئەم شێوازە لە ئارامی گڕستان سوپاسی سوریا بەناو سەرکی دەوڵەت بەتنیا مسکە نییە، زۆر بەتایبەتی ئێران هەر لەسەرەتاوە لە پاڵ ئەسەدە وستا. یەکسەر پاش دەستپێکردنی هەراکە، تاران لە مەیدان دا بوو، بەئوەی دەسەڵاتکەی بپارێزێ. چەک، چەکدارە شیعیی وەک حیزبوڵا، یەکەی ئێرانی سوپای پاسداران و پارێیەکی زۆر ـ کەماری ئیسلامی چەند خەرجییەکی کەوتە سەر، هەر لە پەناوی ئوەی نەهێڵێ ئەسەد بەووخێت و لە ووی سیاسییەوە خۆی تەهەکەش بکات. پارەی باج بە بەی ملیاردەها ئامادە کرا، ئوەی گەلی ئێرانی هەژاری بەتایبەتی توڕە کرد. لە دوا نائارامییەکان دا خەمگینییەکانی خۆیان دەربڕی. لە

دیسانیش ئەو کارەیان لە سوریا بە مەلاکان سوودی هەبوو. ئەوان دەتوانن بەیانە بدەن چی لەو وەتەی شەدا ڕووی دەدات و ئاگاداری ئەوە بن کە کاریگەرتییان پارێزراوە.

پیاوە بەهێزە کۆن و نوێکەی دیمەشق بە ئەوان، وەک گەرەنتی وایە. کەوا سوریا وەک بەشێکی گرنگی ناوبراو بە هیلالی شیعە – زەنگی کاریگەری ئێرانی، کە خەی بەسەر یەمەن،عێراق و لوبنان دا هەتا دەریای ناوەڕاست کەشاوە. پابەندبوونی دارایی و سەربازی دەبە بدات. هێروەها بگومان هێزە ناوچەییەکانی وەک ئیسرائیل و سعودی عەرەبی پێکەوە لەگەڵ ئەمریکا، دەیانوێ ڕێبەندی بکەن، ئەوان زیادبوونی هێزمووونی ئێران، بە هەڕەشە لەسەر هێزەهەڵاتی ناوەڕاست دەزانن. بەر لەهەر شوێنێ یورشەلیم بە گومانێکی گەورەوە، چاودێری دەکات، چۆن ئێران لە سوریا جێگیر خەی دادەمەزرێنێ و قایم دەکات.

سەرۆک وەزیران Benjamin Netanjahu ، کە ساڵانێکە وەک دژە تاران ناسراوە، نایەوێ بەهیچ جۆرێ ئەوە قبوڵ بکات. لەبەر ئەوە چەندین دەرزەن جار پێگەکانی حیزبوڵڵای لە وەاتی درواسە(سوریا.و) بەمباران کرد. هێزە چەکدارە خاوەن ئەزموونکانی شیعە، وەک گەورەترین مەترسی سەربازی بە دەوڵەتی جولەکە دادەنرێن. هەموو جارێک ناتانیاهۆ لای پەتین بە تکایەکی بە پەلەوە خەی پشکەش دەکات. ئەو حەز دەکات ئێران بگەڕێنێتەوە قاوغەکەی خەی.

ئەم جیاوازییانە بەر لەهەرشتێ بە قازانجی ڕووسیایە، هەتا لایەنە جیاوازەکانی شەڕ یەکتر ببڕن و هەریەکەی بەلایەکدا بڕۆن، پەتین گەمەکی سووک و ئاسانی هەیە، بە ئاماژەکردنی هەر شتێک بە دژخوازی خەی : تەنیا ئەوەی کەوا ڕووەدات، ئەوەیە لەسەری ڕێک کەوتوون. مەسکە ئارەزوومەندە شەڕکەکەی سوریا لە ڕووی سەربازییەوە بەیاریچارەسەری لەسەر بدرێ. ئایا ئەوە بە کرێلمن سەر دەگرێ، ئاشتی بە ئەو وەاتە زوەم لێکراوە بهێنرێ، ئەوە زیاتر جێ پرسیار و گومانە.
بەهەرهاڵ ستراتیژێکی چەسپاو و توانای ژیانی هەبێت،هەتا ئێستا بە دەنیاییەوە نابینرێت.

^^^^^^^^^^^^^^^^^^^^^^^^^^

سەرنج،ئەم وتارە لە ڕۆژی یەکەمی کانفرانسی سەتچی دا لە ۲۹/۱/۲۰۱۸، دا نووسراوە و بڵاوکراوەتەوە. بەڵامەوە بابەتێکی بەپێز بوو، لە دەمودەست دەرفەتی وەرگێڕانیم بە ساز نەبوو.بۆیکا دەبێت لە یەکەم چرکەساتکانی پێش گەنگرەی ناوبراوەوە تەماشای ناوەڕۆکی

ئەم بابەتە بکرێ.دوائەوە پشهات و ئاکامەکانی کێنگرێ بە کوێ گەیشت،ئەوە باسکی ترە.
سەرچاوە دەر تاگێ شپیگل ڕۆژی ٢٩/١/٢٠١٨

پێغەمبەرێکی منداڵ … هیوا سەعید

لەبەرئەوەی سیاسەت لە پانتایی بچوک بچوکی ئایدیاڵۆژی، نەتەوەیی، ئایینی ئەمەی خستۆتە بەرەی دژبەیەک و لێکی دابڕیوین، بۆیە یەکێک لە ئەرکەکانی هونەر ئەوەیە بە یەکترمان بکاتە دۆست و ئاشنامان بکاتەوە، هەرچەندە ئەو بیرکردنەوە جوانە بچێتە خانەی خەیاڵەوە، هەتکردنەوەی ئەو جواناییە هەوایەتی دانە بە ناشیرینی، لێرەوەیە ئەو ئەدەب و هونەرەی دەکەوێتە دەرەوەی ئایدیاڵۆژیا بۆ ئەوەی هەوایەتی نەدا بەو ناشیریناییە ئیش لەسەر خەیاڵە جوانەکە دەکا، چونکە لە دواجار ئەوەی کۆشەی هەیە و پێویستە بەسەر بکرێتەوە تەنیا مرۆڤە، ئینجا ئەو مرۆڤە سەر بە ئایین و نەتەوەی سەردەستە یان ژێردەستە بێ.

لەلای سینەماکارە گەورەکانی جیهان هونەر چەکێک نییە بۆ لێدان لە نەتەوە و ئایینێکی تر بە مەبەستی بەرگری لە نەتەوە و ئایینەکانی خۆیان، لە هیچ بەرهەمێکی پییەر پاڵۆ پازلینی و ئەندرێ تارکۆفسکی کاری لەم شێوەیە نابینرێت. ئەگەر وابێ ئەوان وەکو سینەماکارێک لە جیهانیبون دەکەون و هونەرەکەیان دەبێتە هونەرێکی لۆکاڵی.

بە پێچەوانەوە مەجید مەجیدی یەکێکە لەو سینەماکارانەی لە بەرهەمەکانیدا هونەر دەخاتە خزمەت ئایدیاڵۆژیا و مەزهەبگەرییەوە، وەکو ئێرانییەکی سەر بە ویلایەتی فەقێ و شیعە مەزهەبێک هەمیشە لە شەی نەیارەکانیدایە، ئەو نەیارە جارێک خێی لە ئایدیاڵۆژیایەکی وەک مارکسیزم دەبینێتەوە کە لە فیلمی باران وێرانبونی ئەفغانستان ئەوەندەی بە خەتای سوپای سۆڤییەت دەزانێ بە خەتای تاڵیبانی نازانێ، یان لە دواترین بەرهەمی بەناوی)محەمەد پەیامبەری خوا(

شەی ئیسلامی سوننی دەکات.

لە فیلمە بەناوبانگەکەی مستەفا عەقاد بەناونیشانی)پەیامی ئیسلام(کە ئەو فیلمەیان جێگای ڕەزامەندی مەزهەبی سوننەیە، پێغەمبەر لە سەروی تەمەنی چل ساڵیدایە و بە شەڕەکانی بەدر و ئوحد خەریکی گەیاندنی پەیامەکەیەتی، واتا لەو فیلمەدا پێغەمبەرێکی شەڕکەر و پەیامێکی توندوتیژت بەرچاودەکەوێ، کەچی لەو بەرهەمەی مەجیدی بەس ژیانی منداڵی بەر لە پێغەمبەرایەتی محەمەد دەبینی، منداڵێکی نەرمونیانی فریشتەئاسا دوای ئەوەی بێ باوک کەوتوە مامی لەخێ دەگرێ، ئەو مامەش ئەبولەهەب نییە، هەمزە نییە، ئەبوتاڵیبە.

پێکردنەوەی تەواوی فیلمەکە بە ژیانی منداڵی پێغەمبەرلەبەر گێڕانەوەی سەردەمی منداڵی ئەو نییە، بەکو منداڵ ئاماژەیە بێ پاکی و بەرائەت، گەڕانەوەی مەجیدی لەبری شەڕانگێزی بەدر و ئوحد بێ ئەو تەمەنە لەپێناو بەفریشتەکردن یان ڕاستر بێ بەعیساکردنی پێغەمبەر محەمەدە، هەتا لەگەڵ ئەو دنیابینییە سۆفییانەی ئێران بەرەوی پێدەدا دژ بە مەدرنە و شارستانییەتی خۆرئاوایی یەکبگرێتەوە.

لە هەمان کات ئێران وەک کۆمەگایەکی جێگیری کستوکاڵی بێ جیاکردنەوەی شارستانییەتەکەی لە بەرانبەر بیابانشینەکانی دورگەی عەرەبی و کلتوری هێرش و بەتاڵانبردن کە دواتر لە ئیسلامدا لە فتوحات و غەزو تەرجەمە دەبێتەوە خێ دور بگرێ.

لە هەمووی گرنگتر بێ ڕەچاوکردنی ئەبوتاڵیبە لە پەنادان و لەخۆگرتنی ئەو پێغەمبەرە منداڵە، دەیەوێ ئەوە نیشانبدا سەرکەوتن و گەیشتنی پەیامەکەی بێ ئەبوتاڵیبی باوکی ئیمامی عەلی و باپیری حەسەن و حوسێن دەگەڕێتەوە. ئەوەش بێ هێشتنەوەی ئەو شیعەیەی ئەمڕۆ ئێران ڕابەرایەتی دەکا، بە بیانوی ئیسلامبونەوە نەکەوێتە بن قەڵەمڕەوی عەرەب و ئیسلامی سوننییەوە. بە مانای ئەوەی سەرەتا بێ خزمەتی شیعەگەرایی، لە کۆتایی مەزهەبی شیعە وەک کەرەستەیەک بێ پاراستنی شوناسی ئێران.

گۆڤاری کەلەن ژمارە 1 بەهاری 2017

چیرۆك

– ئوم محەمەد/ فاروق هەمەر
– ژەنگ/ بەزعەلی
– پیاوە لەشفرۆشەکان/ گەران ەئووف
– کەلارە بەخوەنەکان/ ئارام شێخ وەسانی

ەخنە و لەکۆینەوە

– هاوار- ئەزموون: خوەندنەوەیەکی دەروونیی بە ئەحلام مەنسوور/ خەلیل سەلیم
– ئاوەك لە شەپەلەکانی شیعری نوێی کوردیی ەژهەاتی کوردستان/ شەریف فەلاح

شیعر

– (…) فرووزان بابایی نژاد
– (…) ئارام فەتحی
– (بە ئارام فەتحی) ستار خوسرەوی

شانۆ

– شانۆنامەکانی چەخۆف: دیدەکی گشتگر/ دانا ەئووف
– گەران بەدوای شانۆیەکی فەلسەفیی، لە ەنگەی ئەبسەردەوە/ نیهاد جامی
– شانۆی ەش/ ەیباز محەمەد جزا
– پینا باوش لە نەخشەی شانۆی کوردییدا/ شکۆ عومەر کاکەش

سینەما

– سینەما، وەك پارادایمی ژیانەکی تر/ شەنگار سابیر
– ئینفەرنۆ، قایرەسی نەزەکیەت؟/ ەکان وەلید

شۆکاریی

– ناشاد، تابلۆی نیو نیگا بەمەرگ، زەر نیگا بە ژیان/ سالار مەجید

- لە تابلۆی کات و جاوەوانیی/ هەرە شۆخە
- نەچرکە/ ئاریان ئەیوبکر عەلی